

СЕКЦІЯ 2

ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Богачук А. Р., здобувачка 1-го курсу СО «Магістр»,
філологічного факультету
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна.

Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна

МИСТЕЦТВО СТАВИТИ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ РІЗНОГО РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ УЧНІВ

Навчання учнів навичок критичного мислення не вимагає від вчителя надмірних зусиль для планування уроків або спеціального обладнання чи запрошених фахівців. Насправді все, що потрібно, – це зацікавлені учні і застосування педагогом спеціальних нескладних педагогічних впливів – методів і стратегій. Серед найбільш важливих і поширених стратегій розвитку критичного мислення учнів головне місце належить запитуванню. Технологія розвитку критичного мислення орієнтована на запитання як основну рушійну силу мислення, що повертає учнів до їхньої власної інтелектуальної енергії. У процесі мислення саме запитання виступає його пусковим механізмом – тим сірником, що його запалює. Думка залишається живою лише за умови, що відповіді стимулюють подальші запитання. Розвиток критичного мислення – це насамперед формування у людини вміння усвідомлювати зовнішні та внутрішні впливи на наше мислення, долати або враховувати власні обмеження. Критично мисляча людина, приймаючи важливі рішення, ставить перед собою запитання: «Чому я приймаю таке рішення?», «Що саме на мене вплинуло?», «Якими є інші варіанти?» За допомогою запитань можна:

- знайти потрібну інформацію;
- уточнити й перевірити наявну інформацію;
- визначити шлях розв'язання проблеми;
- побудувати дослідження і винайти щось нове, інноваційне;
- прийняти обґрунтоване рішення;
- змінити спосіб дії, міркування чи поведінку на ефективніші;
- розвивати власне мислення;
- зацікавити іншу людину у діяльності чи у спілкуванні;
- з'ясувати позицію іншої людини;
- налагодити стосунки з іншими.

Звісно, постановка запитань завжди була й є однією з найважливіших функцій вчителя. Традиційно вчителі використовували запитання для того, щоб оцінити засвоєння учнями поданого матеріалу. Однак використання запитань може виконувати і багато інших функцій, наприклад, зацікавити учня або надати допомогу у навчанні, привернувши його увагу до прогалин у знаннях чи слабого місця у міркуваннях, підбадьорити його, надаючи можливість оригінальної відповіді на цікаве запитання.

Борищук В. В., здобувач 2-го курсу СО «Бакалавр»,
факультету прикладних і інформаційних технологій
спеціальності «Журналістика»,
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна.

Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ

Сучасний світ потерпає від різноманітних маніпуляцій, яким складно протистояти. Маніпуляція – це поведінка або висловлення, адресоване вам, мета якого від вас прихована. Тобто це певна дія, якою намагаються переконати в чомусь співрозмовника, викликати в нього якусь реакцію, але водночас обійти всі його раціональні захисти та отримати вигоду. Тоді як розпізнати маніпуляцію і не піддатися їй?

Насамперед треба розвивати критичне мислення, адже це необхідна навичка і життєво важливий ресурс сучасної людини, які дають змогу не потонути в інформаційній лавині, не піддатися маніпуляціям, допомагають приймати зважені рішення та відстоювати їх.

Щоб зберегти здатність мозку критично мислити, не потрапляючи в тенета маніпуляційних впливів, необхідно:

1) дотримуватися інформаційної гігієни. Інформаційна гігієна – чистота свідомості, тому потрібно намагатися вберегти себе від зайвої, непотрібної інформації. Не вірити всьому, що вам кажуть і навіть показують у ЗМІ. Отримавши інформацію, критично зважити її і визначити для себе, що в ній справді варте довіри, а що слід поставити під сумнів;

2) читати не лише новини, а й аналітику. Новини дають вам відірвані від контексту факти й події, а аналітика їх пов'язує в систему, виявляє причини й можливі наслідки подій, показує їх у динаміці;